

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ รายงานการศึกษากันคว้าวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

๒.๑.๑ ในประเทศไทยมีผู้ศึกษากันคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง
เวณ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ นวลศิริ วงศ์ทางสวัสดิ์ ได้ศึกษารวบรวมเรื่อง
"อัตราเร็วในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔" ความมุ่งหมายของ
การวิจัยเพื่อที่จะหาอัตราเร็วในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔
วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยสร้างข้อความขึ้นสำหรับให้นักเรียนอ่าน โดยคัดเลือกและ
คัดต่อมาจากหนังสือประเภทต่าง ๆ คือ แบบเรียน นวนิยาย และหนังสือพิมพ์รายวัน
จับเวลาให้นักเรียนอ่าน ทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจจำนวน ๓ ชุด แต่ละชุดมีคำถาม
๑๖ ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิด Multiple choice แต่ละข้อมี ๔ Options ประ-
ชากรที่ใช้ในการวิจัยก็คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (ม.ศ.๔) จำนวนชาย ๒๐ คน
และหญิง ๒๐ คน จากโรงเรียน ๑๖ โรงเรียน นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยวิธี
ทางสถิติ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีอัตราเร็วในการ
อ่านเฉลี่ย ๕๕๗ คำก่อนาที มีความเข้าใจเจ็ดร้อยละ ๗๖ นักเรียนหญิงอ่านได้เร็วกว่า
กว่านักเรียนชายและมีความเข้าใจสูงกว่าด้วย นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลอ่านได้เร็วกว่า

นวลศิริ วงศ์ทางสวัสดิ์ "อัตราเร็วในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๔", (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘)

กว่านักเรียนโรงเรียนราษฎร์ แต่นักเรียนโรงเรียนราษฎร์มีความเข้าใจสูงกว่านักเรียนโรงเรียนรัฐบาล อัตราเร็วในการอ่านและความเข้าใจในข้อความที่อ่านของนักเรียนทั้งหมดไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กันนัก

พ.ศ. ๒๔๐๖ ประสิทธิ์ ชุมพรเกรียงไกร^๒ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงในจังหวัดพระนคร" ความมุ่งหมายเพื่อสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงในจังหวัดพระนครว่าส่วนมากใช้เวลาว่างในทางใ้่าง เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์เพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการแนะแนวการใช้เวลาว่างของนักเรียนอาชีวศึกษาให้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแบบ Empirical study และออกแบบสอบถามไปยังนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนคร จำนวน ๑๖ โรงเรียน นำข้อมูลมาวิเคราะห์คิดเห็นเป็น **รอบคอบตาม** หน้าที่ของงาน

จากผลสรุปของการวิจัยตอนหนึ่งปรากฏว่า การใช้เวลาว่างเพื่อแสวงหาความรู้ นักเรียนอาชีวศึกษาชายและนักเรียนอาชีวศึกษาสหศึกษาเลือกเป็นอันดับ ๓ ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงเลือกเป็นอันดับ ๔ การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ นักเรียนอาชีวศึกษาชายเลือกเป็นอันดับ ๕ นักเรียนอาชีวศึกษาหญิงเลือกเป็นอันดับ ๖ นักเรียนอาชีวศึกษาสหศึกษาเลือกเป็นอันดับที่ ๒

^๒ประสิทธิ์ ชุมพรเกรียงไกร, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงในจังหวัดพระนคร", (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๐๖).

พ.ศ. ๒๕๐๗ เกษม ศิริสัมพันธ์^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันในกรุงเทพฯ ๑๔ ฉบับ" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อที่จะทราบเนื้อหาต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์เป็นเอกสารชั้นสำคัญต่อประชาชนในปัจจุบัน จากผลสรุปของการวิจัยปรากฏว่า การเสนอข่าวทั้งภายในและต่างประเทศของหนังสือพิมพ์รายวันเหล่านั้นมีระดับการเสนอข่าวใกล้เคียงกันและทุกฉบับเสนอปริมาณข่าวภายในประเทศมากกว่าข่าวต่างประเทศ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์รายวันเข้าเน้นหนักในการเสนอข่าวทั่ว ๆ ไป ส่วนหนังสือพิมพ์รายวันบ่าบเน้นหนักในการเสนอข่าวทางการเมือง

ในปีเดียวกัน สุชาดา สุวรรณหานิช^๔ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางโรงเรียนในจังหวัดพระนครและชลบุรีที่มีต่อการใช้ห้องสมุดโรงเรียนปีการศึกษา ๒๕๐๗" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา ๒๕๐๗ ที่อยู่ในจังหวัดพระนครและชลบุรีเห็นความจำเป็นในการใช้ห้องสมุดเกี่ยวกับการศึกษาในหมวดวิชาใดมากที่สุด มีแนววิชาใดบ้างที่ไม่ต้องการใช้ห้องสมุดเป็นที่ค้นคว้าหาความรู้เลย วิธีดำเนินการวิจัย สร้างแบบสอบถามชนิด Multiple choice จำนวน ๒๔ ข้อ ประชากรเป็นนักเรียนชายชั้นม.ศ.๔ และ ม.ศ.๕ แผนกศิลปะและแผนกวิทยาศาสตร์

^๓ เกษม ศิริสัมพันธ์, "การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวันในกรุงเทพฯ ๑๔ ฉบับ", รายงานการวิจัยแผนกวารสารศาสตร์, (พระนคร: แผนกวารสารศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๗)

^๔ สุชาดา สุวรรณหานิช, "การศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดพระนครและชลบุรีที่มีต่อการใช้ห้องสมุดโรงเรียนปีการศึกษา ๒๕๐๗", (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๗)

โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวน ๒๕๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลคิด เป็นร้อยละ
ใบรูปของตาราง

จากผลของการวิจัยตอนหนึ่งปรากฏว่า นักเรียนมีความจำเป็นที่จะต้อง
ค้นคว้าในหนังสือในวิชาต่อไปนี้คือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษา
ไทย วิชาสังคมศึกษา และวิชาศิลปะศึกษามากน้อยตามลำดับ นักเรียนต้องการให้ห้อง
สมุดโรงเรียนมีหนังสือภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับไวยากรณ์อังกฤษ หนังสือวิทยาศาสตร์
ประเภทชีววิทยา วิชาคณิตศาสตร์เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับตรีโกณมิติ วิชาภาษาไทยประ
เภทที่เกี่ยวกับวรรณคดี วิชาสังคมศึกษา หนังสือประเภทที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วิชา
ศิลปะศึกษาเป็นหนังสือประเภทที่เกี่ยวกับธุรกิจศิลปะ หนังสือนวนิยายประเภทสืบสวน
อาชญากรรม หนังสือสารคดีประเภทท่องเที่ยว และนักเรียนเห็นว่าหนังสือพิมพ์รายวัน
เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการค้นคว้าและการศึกษาของนักเรียนมาก

พ.ศ. ๒๕๐๔ สุภา ชำรงโชติ^๕ ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาอิทธิพล
ของสื่อมวลชนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนคร"
มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนซึ่งได้แก่วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์และ
หนังสือพิมพ์ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประ โยคมัธยมศึกษา
ตอนปลายสายอาชีพหอบางไผ่บ้าง ประชากรที่นักเรียนโรงเรียนโยธินศึกษาอาชีว-
ศึกษา ๕ โรงเรียน จำนวนนักเรียนชาย ๒๐๗ คน นักเรียนหญิง ๒๐๕ คน แบบสอบถาม
จำนวน ๔๘ คำถาม วิเคราะห์ข้อมูลเสนอเป็นตารางในรูปของร้อยละ

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ นักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อสื่อมวลชน
สื่อมวลชนมีอิทธิพลแก่นักเรียนหญิงมาก ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายได้รับอิทธิพล

^๕สุภา ชำรงโชติ, "การศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการเรียนวิชา
สังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนคร", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
แผนกโสตทัศนศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๔).

จากสื่อมวลชนในด้านการบันเทิงมากกว่าด้านการศึกษา สื่อมวลชนทำให้เด็กเรียนเรียน
วิชาสังคมศึกษาได้ดีขึ้น โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ผู้ปกครองนัก-
เรียนหญิง เอาใจใส่แนะนำการใช้สื่อมวลชนให้แก่บุตรหลานของตนมากกว่าผู้ปกครอง
นักเรียนชาย

(พ.ศ. ๒๕๐๕ จุลฉันทน์ กิติยเวช^๒ หัวการศึกษาวิจัยเรื่อง "การ
ศึกษาความสนใจและทัศนคติที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวันของเยาวชนโรงเรียนรัฐบาล
ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร", ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสำรวจความ
สนใจและทัศนคติของ เยาวชนโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร
ว่ามีต่อหนังสือพิมพ์รายวันอย่างไร มากน้อยเพียงใด และเพื่อที่ว่าเยาวชนที่มีเพศ
วัย ชั้นเรียน โรงเรียน และระดับฐานะเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวแตกต่างกันจะ
มีความสนใจและมีทัศนคติต่อหนังสือพิมพ์รายวันแตกต่างกันเพียงใด / วิธีดำเนินการ
วิจัย ใช้แบบสอบถามถามเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา
ในจังหวัดพระนคร จำนวน ๒๐๒ คน ชาย ๙๕ คน และหญิง ๑๐๗ คน วิเคราะห์
ข้อมูลโดยคิด เป็นร้อยละในรูปของตารางและทดสอบความแตกต่างของอัตราส่วนร้อย-
ละด้วยคะแนนมาตรฐาน

ผลของการวิจัยปรากฏว่า เยาวชนส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือพิมพ์
รายวันอย่างมาก มีเยาวชนที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันทุกวันเพียงร้อยละ ๘.๓๓
เยาวชนมีทัศนคติต่อหนังสือพิมพ์รายวันว่าทำให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย เพศ วัย
ชั้นเรียน โรงเรียน และระดับฐานะเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว มีอิทธิพลต่อ

^๒จุลฉันทน์ กิติยเวช, "การศึกษาความสนใจและทัศนคติที่มีต่อหนังสือพิมพ์
รายวันของเยาวชนโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร", (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกสังคมศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
กรุงเทพฯ, ๒๕๐๕)

ความสนใจและทร รมณะของ เยาวชนที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวันเพียงเล็กน้อย

ในปีเดียวกัน นพพร ปรีพุฒะ^๓ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสนใจของนิสิตมหาวิทยาลัยในพระนครต่อเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน" ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะการอ่านหรือนิสัยในการอ่านอันเป็นส่วนประกอบของความสนใจของนิสิต เพื่อศึกษาว่าคอลัมน์ใดบ้างที่นิสิตนักศึกษาทั้งชายและหญิงอ่านเป็นประจำ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการอ่านคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างนิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ ๑ และปีที่ ๔ วิธีดำเนินการวิจัย ส่งแบบสอบถามให้แก่นิสิตนักศึกษา ๕ มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จำนวนประชากรทั้งหมด ๘๘๘ คน

ผลของการวิจัยปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำ เพราะเห็นว่า เป็นสิ่งจำเป็น ส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านหนังสือพิมพ์รายวันประมาณวันละ ๑๕ นาที อ่านในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของตน มีความเชื่อต่อหนังสือพิมพ์รายวันเกินครึ่ง นิสิตนักศึกษามิชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน "ไทยรัฐ" มากที่สุด ส่วนมากสนใจคอข่าวที่เป็นสาระ เช่น ข่าวเศรษฐกิจ การเมือง ข่าวต่างประเทศและในประเทศ รองลงมาคือสนใจอ่านข่าวเบา ๆ ซึ่งเกี่ยวกับซอซิดและข่าวสั้นต่าง ๆ นิสิตชายนิยมอ่านข่าวที่เป็นสาระมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

^๓นพพร ปรีพุฒะ, "การศึกษาวความสนใจของนิสิตมหาวิทยาลัยในพระนครต่อเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกสังคมศึกษาศาสตร์ คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๔)

พ.ศ. ๒๕๑๐ สีนีนาถ นิมัวัฒนา ศึกษาวิจัยเรื่อง "การสำรวจ
 ความสนใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีต่อข้อความในหนังสือพิมพ์รายวัน พ.ศ.
 ๒๕๑๐" วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือเพื่อศึกษาถึงลักษณะของหนังสือพิมพ์รายวัน
 ที่นักเรียนชอบอ่าน เพื่อศึกษาความสนใจในการใช้เวลาอ่านหนังสือพิมพ์รายวันของ
 นักเรียน ความสนใจของนักเรียนในการอ่านข่าวและ คอลัมน์แต่ละประเภทในหนังสือ
 พิมพ์รายวัน ความสนใจในการอ่านข่าวและคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน และ
 เพื่อศึกษาชื่อคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์รายวันที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สนใจอ่าน วิธี
 ดำเนินการวิจัย ใช้แบบสอบถามชนิด Multiple Choice และ Open End
 ประชากรจำนวน ๑๕๐ คน จาก ๓ โรงเรียน วิเคราะห์ผลโดยคิดเป็นร้อยละในรูป
 ของตาราง

จากผลการวิจัยตอนหนึ่งปรากฏว่า นักเรียนสนใจอ่านหนังสือพิมพ์ราย
 วัน "ไทยรัฐ" มากที่สุด นักเรียนชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำ นักเรียนหญิง
 อ่านหนังสือพิมพ์รายวันเมื่อมีเวลาว่าง ประเภทของข่าวและคอลัมน์ที่นักเรียนสนใจมาก
 น้อยตามลำดับดังนี้คือ ข่าวต่างประเทศ ข่าวในประเทศ ข่าวการศึกษา คอลัมน์
 ทางวิชาการ บันเทิง กุลสตรี กีฬาและเน็คเคล็ต ข่าวต่างประเทศที่นักเรียน
 สนใจได้แก่ ข่าวสด ข่าวในประเทศได้แก่ข่าวเกี่ยวกับความเป็นไปของสังคม ข่าว
 การศึกษาได้แก่ข่าวกิจกรรมผลงานที่ดีเยี่ยมของนักเรียนนักศึกษา คอลัมน์ทางวิชาการ
 ได้แก่สิ่งน่ารู้ คอลัมน์บันเทิงได้แก่ข่าวเกี่ยวกับภาพยนตร์โทรทัศน์และวิทยุ คอลัมน์
 กุลสตรีได้แก่ประวัติและผลงานของสตรีที่ดีเยี่ยม ข่าวกีฬาได้แก่ข่าวกีฬาบางชนิด และ
 ข่าวเบ็ดเตล็ดที่นักเรียนสนใจได้แก่การคอมพิวเตอร์ประจำวัน

“สินีนาถ นิมัวัฒนา, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 ที่มีต่อข้อความในหนังสือพิมพ์รายวัน พ.ศ. ๒๕๑๐", (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลง
 กรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๐)

พ.ศ. ๒๕๑๑ รมย์ อุปรมย์* ศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษา
 ความสนใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวัน" ความมุ่งหมายเพื่อ
 ศึกษาและสำรวจความสนใจและความคิดเห็นของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่อการอ่าน
 หนังสือพิมพ์รายวันทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในกรุงเทพฯ วิธีดำเนินการวิจัยใช้แบบ-
 สัมภาษณ์ เก็บอาจารย์มหาวิทยาลัย ๕ แห่งในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวน
 ๒๓๕ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์เปรียบเทียบจากสถิติค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย
 ผลของการวิจัยปรากฏว่า หนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยที่
 อาจารย์มหาวิทยาลัยชอบอ่านมากที่สุดคือ "สยามรัฐ" ฉบับภาษาอังกฤษได้แก่ "บาง
 กอกโทสต์" ลักษณะการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันของอาจารย์มหาวิทยาลัยคือ อ่านที่
 บ้านมากที่สุด อ่านวันละ ๑๑ - ๒๐ นาที ใช้เวลาร่างอ่านทุกวัน อ่านเฉพาะข่าว
 หรือบทความที่สนใจจากหนังสือพิมพ์รายวัน วันละ ๒ ฉบับ อ่านข่าวการเมืองในประเทศ
 และอ่านข่าวการเมืองต่างประเทศในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย และอ่านข่าวการเมืองต่างประเทศในหนังสือ
 พิมพ์รายวันฉบับภาษาอังกฤษ ความแตกต่างในลักษณะการอ่านระหว่างอาจารย์
 ชายและอาจารย์หญิงคือ อาจารย์ชายใช้เวลาอ่าน ๓๐ นาที อาจารย์หญิงใช้เวลา
 อ่าน ๕ - ๒๐ นาที อาจารย์ชายอ่านเฉพาะข่าวหรือบทความที่สนใจ ส่วนอาจารย์
 หญิงอ่านพาดหัวข่าวและข่าวที่ติดตามมาบ้าง อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความเชื่อต่อ
 เรื่อง และเชื่อมั่นที่อ่านในหนังสือพิมพ์รายวันเพียงครึ่งเดียว

*รมย์ อุปรมย์ "การศึกษาความสนใจของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีต่อ
 หนังสือพิมพ์รายวัน", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นโท แผนกวิชาสังคมศึกษา
 คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑)

ในปีเดียวกัน จาระไน แกลโกส^{๑๑} ศึกษาวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาค่านิยมการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันของไทย" การวิจัยเพื่อมุ่งศึกษาประโยชน์อันพึงได้รับจากบทความ บทความและคอลัมน์ตอบปัญหาจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จำนวน ๔ ฉบับ คือ ไทยรัฐ เคลิโนวส์ สยามนิกร และ สยามรัฐ วิธีการดำเนินการวิจัย เลือกหนังสือพิมพ์ กำหนดค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย เก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ในช่วงระยะเวลาระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ นำข้อมูลมาเสนอในรูปปริมาณเนื้อหา รูปของค่าเฉลี่ย และตารางแสดงค่าความสำคัญ

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เน้นหนักในด้านบทความวิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์เคลิโนวส์ เน้นหนักในด้านบทความสังคมศาสตร์ บทความ การศึกษา และคอลัมน์ตอบปัญหา หนังสือพิมพ์สยามนิกร เน้นหนักด้านบทความการศึกษา และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เน้นหนักด้านบทความสังคมศาสตร์

๒.๑.๒ ในต่างประเทศก็มิได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้หลายรายด้วยกัน เช่น ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ Gruff^{๑๒} ทำการวิจัยเรื่อง "บทวิจารณ์ฐานะของวิชาการหนังสือพิมพ์ในโรงเรียนมัธยมของอเมริกา" ความมุ่งหมายเพื่อสำรวจฐานะของวิชาหนังสือพิมพ์ในโรงเรียนมัธยม และเพื่อวิเคราะห์การฝึกหัดและการเตรียม

^{๑๑} จาระไน แกลโกส, "การวิเคราะห์เนื้อหาค่านิยมการศึกษาของหนังสือพิมพ์รายวันของไทย", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมศึกษา คณะนักศึกษิตวิฑาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑).

^{๑๒} Donald Ray Gruff, "A Critique of the Status of Journalism in American Public Secondary Schools", (Ed.D. Thesis, University of Utah, 1956), Dissertation Abstracts, Vol. XVII, No. 4 (University Microfilms, Inc., Ann Arbor Microfilms, Inc., 1957), pp. 845-50.

ครูสอนวิชาหนังสือพิมพ์ วิธีดำเนินการ ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ จดหมาย และการค้นคว้าในห้องสมุด

ผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนต่าง ๆ ได้เปิดสอนวิชาหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ วิชานี้เป็นที่ยอมรับนับถือกว่าแต่ก่อน แต่โรงเรียนส่วนมากยังไม่อาจที่จะสนองความต้องการของนักเรียนได้เต็มที่เท่าที่ควร และวิชานี้มีแนวโน้มจะกลายเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตร

ปี ค.ศ. ๑๙๕๔ Perry^{๑๖} ได้ศึกษา "พฤติกรรมในการอ่านการฟังและการดูของนักเรียนชั้น ๕ - ๑๒ ในโรงเรียน Jipton มลรัฐไอโอวา" ความมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสื่อสารมวลชนของนักเรียน การดำเนินการวิจัย ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์นักเรียน ๕๑๒ คน แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกัน

ผลสรุปของการวิจัยตอนหนึ่งปรากฏว่า ๓ ใน ๔ ของนักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ และหนังสือพิมพ์วันอาทิตย์เป็นประจำ นักเรียนชอบภาพการ์ตูน ข่าวกีฬา และพาดหัวข่าว นักเรียนส่วนมากชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายคาบ และจะอ่านเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น สนใจอ่านหนังสือพิมพ์รายคาบที่ลงเรื่องเบา ๆ ขบขัน นักเรียนเชื่อข่าวในหนังสือพิมพ์น้อยกว่าวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ข่าว

ค.ศ. ๑๙๖๐ Schramm^{๑๗} ได้ทำการวิจัยที่เมือง Illinois

191407

^{๑๖} Murvin Henry Perry, "Reading, Listening and Viewing Behavior of Children in Grade Five Through Twelve in the Jipton, Iowa", (Ph.D. Thesis, State University of Iowa, 1959), Dissertation Abstracts, Vol XX No.6, (University Microfilms, Inc., Ann Arbor, Michigan: 1959), pp. 2271-75.

^{๑๗} Wilbur Schramm and Others, Mass Communication, (Urbana University of Illinois Press, 1960), pp. 439-80.

เลือกเล่มตัวอย่างประชากร จากผลสรุปของการวิจัยตอนหนึ่งปรากฏว่า อัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาจนถึงชั้นอุดมศึกษาระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามระดับการศึกษา นักเรียนชายอ่านหนังสือพิมพ์รายวันโดยเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิงทุกระดับ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมักจะอ่านข่าวที่เป็นประโยชน์และข่าวที่ก่อให้เกิดความคิดวิจารณ์ต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาและมัธยมปลาย นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาและชั้นมัธยมปลายมักสนใจอ่านข่าวเบา ๆ

๒.๒ หนังสือพิมพ์

๒.๒.๑ หนังสือพิมพ์คืออะไร

คำจำกัดความว่าหนังสือพิมพ์คืออะไรนั้น มีผู้ให้ความเห็นและพรรณนาไว้หลายอย่างแตกต่างกันออกไป เช่น กุก^{๑๔} ได้ให้คำจำกัดความไว้อย่างน่าสนใจว่า

หนังสือพิมพ์คือสิ่งตีพิมพ์ออกตามระยะเวลาที่กำหนดตีพิมพ์กันเป็นประจำ มีลักษณะ เป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับได้ รุมนุ่งหมายเพื่อเสนอข่าวสารและสิ่งที่น่าสนใจทั่วไป ตามปกติกำหนดออกเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ แต่ถ่าเพื่อการศึกษาอาจจะออกเป็นรายปักษ์หรือรายเดือนก็ได้

หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งตีพิมพ์สาธารณะทั่วไป ประกอบด้วยข่าว ความคิดเห็น สารคดี โฆษณา ราวการบันเทิงและอื่น ๆ เป็นสถาบันใหม่ มีเสรีภาพแห่งการพิมพ์ ทำหน้าที่เป็นเมตติมหาชนคอยตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล เป็นธุรกิจส่วนบุคคล ทำงานเพื่อหวังกำไร ความสำคัญของหนังสือพิมพ์อยู่ที่การวิพากษ์วิจารณ์และให้ความรู้แก่ประชาชน เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นข่าว เช่น ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา ข่าวมันเทิงธุรกิจ ข่าวอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เป็นต้น ท.บ.^{๑๕} กล่าว

^{๑๔}Carter V. Good, Dictionary of Education. (McGraw-Hill Book, 1959).

^{๑๕}ท.บ. [นายแสง], คู่มือนักข่าว, (พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์รุ่งสาส์น, ๒๕๐๔), หน้า ๒๕

ไว้ในคู่มือนี้ว่า

คำว่าข่าวตรงกับภาษาอังกฤษว่า News หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสัปดาห์ ข่าวแบ่งตามหลักการทั่วไปแล้ว จะได้เป็นสี่ประเภทคือ ข่าวการเมืองทั้งภายในและต่างประเทศทั่วโลก ข่าวอาชญากรรม ข่าวศาล และข่าวเศรษฐกิจสังคม ซึ่งประกอบด้วยข่าวการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับสังคมเศรษฐกิจทั่วไปและรวมทั้งกีฬาด้วย ถ้าแบ่งข่าวตามประเภทที่มาจะได้เป็น ๓ ประเภท คือ ข่าวสดที่เพิ่งเกิดขึ้น ข่าวแห้ง คือข่าวที่ไต่มาจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ และข่าวทางจังหวัด เป็นต้น

หนังสือพิมพ์เป็นอุปกรณ์การสื่อสารมวลชนประเภทตีพิมพ์ ออกจำหน่ายเป็นประจำและสม่ำเสมอ หนังสือพิมพ์เข้าในสหรัฐอเมริกาบรรจุค่าเฉลี่ยฉบับละประมาณ ๒๐,๐๐๐ คำ^{๑๖} เนื้อที่ประมาณ ๒๐ เพอร์เซ็นต์ของหนังสือพิมพ์เป็นโฆษณา ๑๐ เพอร์เซ็นต์เป็นบทความและเรื่องคลุกขมยต่าง ๆ ๕ เพอร์เซ็นต์เป็นบทบรรณาธิการ และเนื้อที่ที่เหลือนอกนั้นเป็นข่าว รายได้ของหนังสือพิมพ์ประมาณ ๓ ใน ๔ ใ้จากการโฆษณา ธุรกิจ และอีก ๑ ใน ๔ เป็นรายได้จากการจำหน่าย

หนังสือพิมพ์ไม่ใช่วรรณคดี ยกเว้นหนังสือพิมพ์ "สเปกเตเตอร์"^{๑๗} แต่ถึงแม้ตามปกติหนังสือพิมพ์จะไม่ใช่วรรณคดี แต่การอ่านหนังสือพิมพ์ย่อมเป็นขั้นที่จะพาให้ก้าวหน้าไปสู่การอ่านหนังสืออื่น ๆ

๒.๒.๒ ประเภทของหนังสือพิมพ์

มีหลายคนพยายามแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อ

^{๑๖} Samuel Beckoff, Newspapers, (Oxford Communication Arts Series, Department of English Long Island City High School, New York City Oxford Book, 1965), p.5.

^{๑๗} วรรณคดีบาลลังกภณ, ผสมผสาน, (พระนคร: สำนักพิมพ์มกุฎศึกษา, ๒๔๘๒), หน้า ๑๖๑

ต้องการให้ประชาชนมีความเข้าใจตรงกันและสะดวกแก่การเรียกชื่อ การแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ นั้น ส่วนมากอาศัยเกณฑ์ ๒ ประการคือ เกณฑ์เวลาที่ออกจำหน่ายประการหนึ่ง และเกณฑ์ลักษณะรูปร่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แต่แม้ว่า จะมีหลักเกณฑ์เช่นนั้นแล้วก็ตาม เท่าที่ปรากฏความคิดเห็นของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน ทั้งเช่น

ยกย่อง^{๑๔} ได้แบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น ๔ ประเภท คือ

หนังสือพิมพ์รายวัน (Daily Newspaper) คือหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน มักจะพิมพ์ในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ ลงข่าวทุกชนิด เช่น ข่าวภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวธุรกิจการค้า ข่าวกีฬา ข่าวสังคมและข่าวบันเทิง เป็นต้น ข่าวที่นำลงเป็นข่าวสทซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นหรือบางส่วนไม่เกิน ๒ - ๓ วัน

หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ (Weekly Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่นหรือเมืองเล็ก ๆ ออกจำหน่ายทุก ๆ เจ็ดวัน มักจะออกประมาณกลางสัปดาห์คือในวันพฤหัสบดี เสนอข่าวในท้องถิ่น ไม่ค่อยลงข่าวทั่วโลก เช่นหนังสือพิมพ์รายวัน นิยมลงข่าวที่ไม่มีในหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนมากจะลงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมหรือชุมชนใกล้เคียง หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ห่างจากข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน คณะบรรณาธิการซึ่งรวมถึงนักข่าวประจำไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากนัก

หนังสือพิมพ์เฉพาะ (Special Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ของกลุ่มชน เพื่อประโยชน์ของชุมชน เช่น สโมสรและสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น กำหนดเวลาออกสม่ำเสมอ เป็นรายเดือนบ้าง รายสองเดือนบ้าง และรายสามเดือนบ้าง

^{๑๔} Julian Adams, Press Time, (. . . Prentice-Hall), pp. 29 - 35.

เนื้อหาสาระมักจะเป็นความรู้และข่าวสารจำกัดอยู่ในขอบเขตของวงการนั้น ๆ โดยเฉพาะ

หนังสือพิมพ์โรงเรียน (School Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่โรงเรียนต่าง ๆ ที่สนใจในงานด้านหนังสือพิมพ์จัดทำขึ้น เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหนึ่งของนักเรียน มีขนาดเล็กกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น กำหนดเวลาออกเป็นรายสัปดาห์ รายบิกซ์ รายเดือน ฯลฯ เป็นต้น เรื่องที่ลงมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

- * วิฑูรย์ วิริยพันธุ์ แต่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น ๓ ประเภท คือ
- หนังสือพิมพ์รายวัน (Daily)
- หนังสือพิมพ์รายคาบ (Magazine)

กำหนดออกเป็นรายสัปดาห์ รายทศ รายบิกซ์ รายเดือน และรายปี ลงของหนังสือพิมพ์มีทั้งฉบับที่พิมพ์ขึ้นที่เมืองไทย และฉบับที่พิมพ์ขึ้นที่เมืองนอก เช่น ฉบับที่พิมพ์ขึ้นที่เมืองนอกมีทั้งฉบับที่พิมพ์ขึ้นที่เมืองนอก เช่น ฉบับที่พิมพ์ขึ้นที่เมืองนอกมีทั้งฉบับที่พิมพ์ขึ้นที่เมืองนอก

หนังสือพิมพ์ประเภทการค้า เป็นหนังสือพิมพ์ของสมาคมและสโมสรต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่วิชาการในแขนงใดแขนงหนึ่ง และเพื่อโฆษณาขายสินค้าที่ตนมีอยู่ บางฉบับก็พิมพ์นวนิยาย สารคดี การท่องเที่ยวชมจตุรัส กีฬา และอื่น ๆ

แผ่นปลิว (Pamphlets) คือข้อความที่พิมพ์ลงบนกระดาษแผ่นเดียว นิยมใช้สำหรับโฆษณาหรือการชักชวนหรือแจ้งความใด ๆ

หนังสือ ใ้แก่หนังสือพิมพ์และเล่มเล่มทุกชนิด
จดหมายเหตุ ใ้แก่เอกสารบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

๑๘ วิฑูรย์ วิริยพันธุ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์, (พระนคร: วิริยะการพิมพ์, ๒๕๐๔), หน้า ๕๕ - ๑๐๔

อนึ่ง ชิต วิภาสวัช^{๒๐} ยังได้แบ่งหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยออกเป็น ๒ ประเภทคือ ประเภท "นครบาล" คือหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นในเขตเมืองหลวง และ ประเภท "ภูธร" ซึ่งหมายถึงหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ออกจำหน่ายในเขตต่างจังหวัดทั่วประเทศคนนอกจากในจังหวัดพระนครและธนบุรี

๒.๒.๓ นโยบายของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ทุกฉบับต่างก็มีจุดมุ่งหมายและนโยบายเป็นของตนเอง และแต่ละฉบับมีนโยบายไม่เหมือนกัน เหตุนี้ความนิยมของประชาชนผู้อ่านที่มีต่อหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจึงไม่เหมือนกัน

สะอาค กันสุภณ^{๒๑} ได้กล่าวว่่านโยบายของหนังสือพิมพ์มี ๔ ประการคือ

๒.๒.๓.๑ นโยบายในด้านคุณภาพและปริมาณ หนังสือพิมพ์บางฉบับมีนโยบายมุ่งในแง่ของคุณภาพมากกว่าปริมาณ เช่น หนังสือเดอะไทมส์ และ การ์ดเก็บบของอังกฤษ นิวออร์กไทมส์ของอเมริกา สยามรัฐ ชาวไทย และประชาชิปโคบ ฯลฯ ของไทย เป็นต้น หนังสือพิมพ์เหล่านั้นเสนอข่าวเรียบ ๆ หนักทางด้านวิชาการ ผู้อ่านมักเป็นผู้ใฝ่ในการแสวงหาความรู้ เช่น ข้าราชการและนักศึกษา นับว่าอยู่ในวงจำกัดซึ่งเป็นเหตุให้จำนวนพิมพ์จำหน่ายไม่มากเท่าที่ควร ส่วนหนังสือพิมพ์ที่มีนโยบายทางด้านปริมาณมักจะไม่ค่อยคำนึงถึงคุณภาพ ขยลงข่าวประเภทสังคม อาชญากรรม เรื่องตื่นเต้น เรื่องสัทเพเหระ มีสีสันรค์ ตลอดจนใช้ภาษาง่าย ๆ

^{๒๐}ชิต วิภาสวัช, "งานหนังสือพิมพ์ในสังคมสมัยใหม่", คำบรรยายแก่นักศึกษาโรงเรียนการประชาสัมพันธ์, พระนคร, ๒๕๑๐

^{๒๑}สะอาค กันสุภณ, "การหนังสือพิมพ์", เอกสารวิชาการ (หมายเลข ๒/๒๕๐๔)

เพื่อให้เป็นที่นิยมชมชอบของสามัญชนทั่วไป ฉะนั้นจำนวนพิมพ์จำหน่ายจึงค่อนข้างสูง

๒.๒.๓.๒ นโยบายทางการเมือง หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีนโยบายทางการเมืองต่างกัน เช่น บางฉบับสนับสนุนรัฐบาล เรียกว่าการนิยมขวา บางฉบับเป็นฝ่ายค้าน คือมีความคิดเห็นตรงกันข้ามกับรัฐบาล เรียกว่าการนิยมซ้าย แต่บางฉบับเป็นกลางคือมีทั้งคัดค้านและสนับสนุนทุกฝ่ายตามความเหมาะสมแต่ละกรณี

๒.๒.๓.๓ นโยบายเกี่ยวกับผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ฉบับใดก็ตามต้องการให้ประชาชนทั่วประเทศอ่าน นับว่าเป็นหนังสือพิมพ์ประจำชาติ (National Press) ก็ย่อมมีจำนวนจำหน่ายสูงกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (Provincial Press) ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในวงจำกัดเฉพาะในเขตจังหวัดหรือภาคเพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ได้ทราบข่าวและเรื่องราวที่น่าสนใจบางประการ

๒.๒.๓.๔ นโยบายในด้านการทุนรอน หนังสือพิมพ์ฉบับใดที่มีทุนรอนมาก ก็อาจประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์ให้ใหญ่โตได้ เช่น มีการใช้อุปกรณ์การพิมพ์แบบใหม่ซึ่งอาจพิมพ์ได้ถึงชั่วโมงละ ๑๐๐,๐๐๐ หน้า คณะบรรณาธิการและนักข่าวประจำมีจำนวนมาก ผลิตสูง คุณภาพดี และมีภาพประกอบมาก ส่วนหนังสือพิมพ์ที่มีทุนรอนจำกัด จะคงประณีตทุกวิถีทาง เช่น ในด้านสถานที่ อุปกรณ์ คนงาน ฯลฯ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ และมีจำนวนจำหน่ายจำกัด

เป็นที่น่าสังเกตว่า หนังสือพิมพ์รายวันของไทย ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์รายวันเช้า จะเน้นข่าวอาชญากรรม หนังสือพิมพ์รายวันบ่ายเน้นข่าวการเมือง ส่วนชาวเศรษฐกิจ การคลัง ตลอดจนศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ หนังสือพิมพ์รายวันยังให้ความสนใจน้อย

๒.๒.๔ อิทธิพลของหนังสือพิมพ์

สื่อมวลชนคือเครื่องมือคมนาคมสื่อสารที่ใช้กับบุคคลจำนวนมาก ซึ่งได้แก่หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์ สื่อมวลชนทำหน้าที่บริการ คือแพร่หลายเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ ให้การบันเทิง โฆษณาสินค้า และให้การศึกษาแก่

ประชาชน ในบรรดาสี่มวลชนทั้ง ๔ อย่างนั้น หนังสือพิมพ์มีความสำคัญและมีอิทธิพล ต่อสังคม การเมือง และการศึกษามากที่สุด เพราะสามารถจะโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนมีความเชื่อและความคิดเห็นคล้อยตามได้ง่าย ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์มีคุณสมบัติมาก และพิเศษกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น

ชาย อุนล เกษประชารักษ์^{๒๒} ได้เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่าง หนังสือพิมพ์กับวิทยุและโทรทัศน์ไว้ดังนี้

หนังสือพิมพ์	วิทยุและโทรทัศน์
๑. เก็บเป็นหลักฐานได้ยั่งยืน ๒. ใช้สอบข้อเท็จจริงได้ แก่ไขได้ ๓. อ่านเมื่อใดก็ได้ตามความสะดวก ๔. สามารถให้ข่าวละเอียดกว่าและ คิดตามข่าวได้เสมอ ถ้าหากมีเนื้อ หาจากทำฉบับพิเศษได้	๑. พังแล้วหมดไป ๒. หกสยบไต่ยาก ๓. รับได้เฉพาะเวลากำหนด ๔. ทำไม่ได้เพราะคิดชักด้วยเวลา
๕. เอกชนเป็นเจ้าของ ฉะนั้นจึงมีความ คิดแตกต่างกันไ้มาก	๕. เป็นของราชการเป็นส่วนมาก ความเห็น จึงสอดคล้องไม่แตกต่างกัน
๖. เปิดโอกาสรับความคิดเห็นและคำ ร้องทุกข์ของราษฎรได้มากกว่า	๖. ทำไม่ได้มากกว่าเท่า

✓ ๒.๒.๕ ทฤษฎีของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ของแต่ละประเทศต่างมีสภาพความเป็นอยู่ วัตถุประสงค์

^{๒๒}ชาย อุนล เกษประชารักษ์, การหนังสือพิมพ์, (พระนคร: โรงพิมพ์ทอง-
ถิ่นกมลการปกครอง, ๒๕๑๑), หน้า ๒๑

และแบบรูปแตกต่างกัน เช่น หนังสือพิมพ์ในสหภาพโซเวียตแตกต่างกับหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น เหตุผลสำคัญที่ทำให้หนังสือพิมพ์เหล่านั้นแตกต่างกัน คือ โครงสร้างทางสังคมและการเมืองซึ่งกิจการหนังสือพิมพ์นั้นดำเนินอยู่ และทฤษฎีที่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เหล่านั้นยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ทฤษฎีต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์มีอยู่ ๔ ทฤษฎี^{๒๓} คือ

๒.๒.๕.๑ ทฤษฎีอำนาจนิยม (Authoritarian Theory) เป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุด เกิดขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ และ ๑๗ ในประเทศอังกฤษ เกิดขึ้นจากปรัชญาของระบบอำนาจเด็ดขาดของกษัตริย์ รัฐบาลของกษัตริย์ หรือทั้งของกษัตริย์และรัฐบาล หนังสือพิมพ์ตามทฤษฎีนี้อาจจะเป็นของ เอกชนหรือของรัฐก็ได้ ถ้าเป็นของ เอกชนรัฐจะเข้าควบคุมโดยการไ้ระบบการเซ็นเซอร์ มีข้อหวงห้ามบางประการ คือ ห้ามวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐ ส่วนใหญ่รัฐใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือสนับสนุนนโยบายของตน ในปัจจุบันทฤษฎีอำนาจนิยมยังคงใช้อยู่ในหลายประเทศ

๒.๒.๕.๒ ทฤษฎีอิสรภาพนิยม (Libertarian Theory) เกิดขึ้นจากข้อเขียนของมิลตัน ลอคมิลล์ และปรัชญาทั่วไปของฝ่ายเหตุผลนิยมและอิทธิพลตามธรรมชาติ ตามทฤษฎีนี้หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่เป็นกรรมสิทธิ์ของ เอกชนผู้มีฐานะทางการเงินพอที่จะดำเนินการหนังสือพิมพ์ได้ ไม่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลอย่างทฤษฎีแรก แต่เป็นเครื่องมือในการควบคุมรัฐบาลและสนองความต้องการของสังคม การควบคุมหนังสือพิมพ์เป็นแบบขบวนการควบคุมกันเองตามจรรยาบรรณและทางศาลยุติธรรมเป็นสำคัญ ข้อหวงห้ามมีการหมิ่นประมาท อนาคต หนายขาย และยุบยงให้เกิด

^{๒๓}เฟรค เอส. ซีเบอร์ท, ซีไอโคร์ เท็ทเทอร์ตัน, วิลเบอร์ แซม, ทฤษฎีสื่อมวลชน, แปลจาก Four Theories of the Press, โดย เกวมศิริสัมพันธ์, (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓), หน้า ๑ - ๓

ความกระต้างกระเคื่องของรัฐบาลในบามสงคราม

๒.๒.๕.๓ ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory) เกิดขึ้นจากข้อเขียนของคัมบลิว ซี ฮ็อคกิง ของคณะกรรมการว่าด้วยเสรีภาพหนังสือพิมพ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารให้ความบันเทิง เพื่อการค้า และเพื่อการจัดแบ่งขั้นสู่ระดับของการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนทุกคน กรมสิทธิหนังสือพิมพ์เป็นของเอกชน นอกจากในกรณีที่รัฐบาลเข้าปกครองกรมสิทธิเพื่อประกันให้มีบริการสาธารณะ การควบคุมโฆษณาชวนปฏิบัติวิบาของผู้อ่านและจริยธรรมในทางวิชาชีพ การละเมิดลิขสิทธิ์ส่วนบุคคล และก่อนสละประโยชน์ที่สำคัญของสังคม เป็นสิ่งหวงห้ามตามทฤษฎีนี้

๒.๒.๕.๔ ทฤษฎีคอมมิวนิสต์โซเวียต (Soviet Communist Theory) เกิดขึ้นในสหภาพโซเวียต ตามแนวความคิดของมารกซ์ เลนิน และสตาลิน ยสมกับของเฮเกลและความคิดของรุสเซียในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ กรมสิทธิของหนังสือพิมพ์เป็นของรัฐ รัฐควบคุมอย่างใกล้ชิด การดำเนินการของกิจการหนังสือพิมพ์ของโซเวียต อยู่ในฐานะเป็นเครื่องมือของผู้ทรงอำนาจทางการปกครอง หนังสือพิมพ์มีหน้าที่ช่วยสร้างความสำเร็จของระบบโซเวียตโซเชลลิสต์ โดยเฉพาะของอำนาจเผด็จการของพรรค ผู้มีสิทธิในหนังสือพิมพ์คือสมาชิกของพรรค ซึ่งมีความซื่อตรงจงรักภักดีและปักมั่นในคำสั่งสอนของพรรค นับว่าแนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ตรงกับข้ามกับทฤษฎีอิสราฟานิยมอย่างแท้จริง

๒.๒.๖ ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์

การอ่านเป็นวิธีหนึ่งซึ่งทำให้คนเราสามารถเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ได้ในเวลารวดเร็ว การอ่านมีประโยชน์อยู่ ๒ ประการคือ เพื่อแสวงหาความรู้และแสวงหาความเพลิดเพลิน ในปัจจุบันนี้หนังสือพิมพ์ได้เจริญแพร่หลายมาก คนทุกคนไม่มีโอกาสเข้าศึกษาวิชาพอในชั้นมหาวิทยาลัยได้ แต่ทุกคนย่อมมีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ได้ และในหนังสือพิมพ์ผู้อ่านจะได้พบหลักต่าง ๆ ในการก่อสร้างชีวิต ในทางศีลธรรมและความประพฤติ ในทางวิชาความรู้และทางการเมือง หรืออาจกล่าวได้อีกนับหนึ่ง

ว่า หนังสือพิมพ์เป็นเสมือนปิตามารดา โรงเรียน วิทยาลัย ชุมชน มหรรณพสถาน
 ตัวอย่าง และที่ปรึกษาารวมกันอยู่ทั้งหมดในสิ่งเดียวกัน สมกับคำกล่าวของบีเชอร์ ที่ว่า
 "Newspapers are the schoolmasters of the common people. That
 endless book, the newspaper, is our national glory."^{๒๕}

ในเมืองไทยปัจจุบันหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนอ่านสนุกสนานและมีคุณภาพ
 สูงมีน้อย หนังสือพิมพ์มีส่วนแก้ปัญหานี้ได้บ้างตามสมควร และมากกว่าหนังสือพิมพ์
 ด้รับการพิจารณาปรับปรุงจากเจ้าหน้าที่ปกครองและนักการศึกษาให้มีคุณภาพเข้าขั้น
 มาตรฐานแล้ว ผลดีในการที่เยาวชนจะได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์มีประการ
 คือ

- ทำให้เด็กได้เรียนรู้ความต่าง ๆ ของชีวิตมากขึ้น
- ให้ความบันเทิงผ่อนคลายอารมณ์
- ทำให้ได้เพิ่มความรู้ ความคิด อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา
 และในการปรับตัวเข้ากับสังคม
- ทำให้มีจินตนาการ
- ทำให้มีรสนิมที่ดีจากการที่ได้อ่าน ได้เห็นศิลปะที่งดงามจากรูป-
 ภาพในหนังสือพิมพ์
- ทำให้เกิดนิสัยดี

นอกจากนั้น รัช : อูปรัช^{๒๕} ยังได้กล่าวว่า ครูและนักเรียนจะได้รับ
 ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ในแง่การสอนการเขียนอีกด้วย

^{๒๕} Henryward Beecher, "The Press", Proverbs from Ply-
 mouth Pulpit, The Home Book of Quotations, Burton Stewenson,
 (ed.), (Dodd, Mead & Company New York, 1956), p.1602.

- เพื่อให้เด็กเรียนได้ศึกษาและวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบัน
- เพื่อ เป็นพื้นฐานให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับข่าวสำคัญทั้งภายในและนอกประเทศ
- เพื่อฝึกทักษะในการอ่านให้แก่เด็กเรียน
- เพื่อศึกษาวิเคราะห์การโฆษณาชวนเชื่อ
- เพื่อศึกษาแบบอย่างของการเขียนลักษณะต่าง ๆ
- เพื่อการอภิปรายและรายงานกิจกรรม
- เพื่อฝึกภาษาต่างประเทศ
- เพื่อใช้ชักกระดานนิทรรศการและทำสมุดภาพ

๒.๒.๗ การอ่านหนังสือพิมพ์

องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้รายงานให้ทราบว่า ทั่วโลกมีหนังสือพิมพ์อยู่จำนวน ๗,๒๒๐ ฉบับ รวมเป็น ๒๕๕,๐๐๐,๐๐๐ สำเนา พลเมืองในโลกมีประมาณกว่า ๓,๐๐๐ ล้านคน เฉลี่ยแล้วพลเมืองโลกใน ๑๐๐ คน มีหนังสือพิมพ์อ่านถึง ๕๖ สำเนา แต่ถึงแม้ว่าหนังสือพิมพ์จะมีจำนวนมากถึงเช่นนั้นก็ตาม แต่ประชากรของโลกมีน้อยรายที่จะได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์บ้างเต็มที่เท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นเพราะมีปัจจัยหลายอย่างเป็นอุปสรรค เช่น สมรรถภาพและวิธีการอ่านหนังสือพิมพ์ของแต่ละบุคคล เป็นต้น

ฉะนั้นเพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากหนังสือพิมพ์มากที่สุด เบคคอปฟ์^{๒๖} จึงได้เสนอกฎการอ่านหนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้

๒.๒.๗.๑ พยายามจับเวลาอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน

๒.๒.๗.๒ เลือกอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับที่ดีที่สุด ซึ่งได้แก่หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวยุติธรรม แนบนอนและละเอียดลออ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ เป็นบทบรรณาธิการ

และคอลัมน์ที่แสงความคิดเห็นที่แหลมคมในแง่ต่าง ๆ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากสมควร
 อดบางบั้งที่จะกองอ่านก่อน

๒.๒.๓.๓ เลือกอ่านเรื่องที่สำคัญและมีคุณค่า อย่าเลือกอ่านเฉพาะ
 เรื่องราวที่สนใจแต่เพียงอย่างเดียว

๒.๒.๓.๔ ข่าวนหรือคอลัมน์ใดที่เห็นว่าสำคัญและน่าสนใจ ควรอุทิศเวลา
 อ่านให้มากกว่าเรื่องราวที่สำคัญและน่าสนใจรองลงไป

๒.๒.๓.๕ อ่านอย่างระมัดระวังพิริยพิเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณและ
 เหตุผลโดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวกับการทำผิดกฎหมายและนโยบายการเมือง อย่า
 ด่วนเชื่อข่าวโฆษณาชวนเชื่อทุกกรณี

๒.๒.๓.๖ วางตัวเป็นกลาง ไม่ลำเอียงในข่าวใด ๆ

๒.๒.๓.๗ ควรติดตามอ่านข่าวสำคัญให้ต่อเนื่องกัน เพื่อจะได้มี
 ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

๒.๒.๓.๘ ไม่ควรเชื่อข่าวทั้งหมดโดยสิ้นเชิง พยายามตรวจสอบ
 ข้อเท็จจริงจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นหรือจากสื่อมวลชนประเภทอื่นบ้างในบางโอกาส

๒.๒.๔ จรรยาบรรณนักหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์มีความสำคัญบางอย่าง มีความรับผิดชอบกว้างขวาง กล่าว
 คือ มีความรับผิดชอบต่อความมั่นคงส่วนรวมของชาติและรับผิดชอบต่อสิทธิส่วนตัวของ
 บุคคล หนังสือพิมพ์เป็นเสมือนหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งให้เห็นว่าบุคคลในบ้านเมือง
 เจริญหรือเสื่อม รัฐบาลดีหรือไม่ดี มีข้าราชการคนใดทุจริตคดโกง อุบัติเหตุเภท-
 ภัยมากหรือน้อย ภาวะสังคมและเศรษฐกิจเป็นอย่างไร เมื่อกาลเวลาล่วงเลยไป
 เกินอายุคนรุ่นนี้ใหม่จะจรรยาเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ที่ผ่านมาได้ หนังสือพิมพ์ก็จะ
 เป็นสถานเอกสวาริให้คนควาหาข้อเท็จจริงมายืนยันได้ เพื่อให้ผลงานของหนังสือพิมพ์
 มีประสิทธิภาพเข้ามาตรฐานและเป็นที่ยกย่องเชื่อถือของประชาชนทั่วไป จึงต้องมีการ-
 รั้งการตั้งและการควบคุมเพื่อไม่ให้หนังสือพิมพ์ละเมิดข้อเสีงและเกียรติคุณของสถาบัน
 อันได้รับเกียรติยกย่องแล้วว่าเป็น "ฐานันดรที่ ๔"

การควบคุมหนังสือพิมพ์มีการปฏิบัติอยู่หลายวิธีด้วยกัน แต่ถ้าประมวลเข้าไว้ด้วยกันแล้วก็จะได้เป็น ๓ ลักษณะคือ

๒.๒.๔.๑ การควบคุมโดยผู้อ่าน วิธีการนี้เป็นการควบคุมหนังสือพิมพ์ทางอ้อม ใช้พระคุณมากกว่าพระเดช ทั้งนี้เพราะความปกติหนังสือพิมพ์ดำรงกิจการอยู่ได้เพราะมีประชาชนเป็นผู้ให้กำลังใจและสนับสนุน ในการที่จะยกระดับคุณภาพของหนังสือพิมพ์ จะต้องยกระดับความต้องการและรสนิยมของประชาชนผู้อ่านเสียก่อน การขยายการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เป็นปัจจัยสำคัญขั้นแรกที่จะช่วยยกระดับความต้องการและรสนิยมของประชาชน จึงควรจะได้ร่วมมือกันและจัดทำในสิ่งนี้เป็น การเร่งด่วนที่สุด

๒.๒.๔.๒ การควบคุมโดยรัฐบาล ปัจจุบันรัฐบาลได้ออกกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์อยู่แล้วสามฉบับ เช่น พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๔๔ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ร.บ. ว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๔๔๔ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๔๕ เหล่านี้เป็นต้น

๒.๒.๔.๓ การควบคุมโดยนักหนังสือพิมพ์ อาชีพหนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นอาชีพที่ศักดิ์สิทธิ์อันควรยกย่องเกียรติและความรับผิดชอบ จึงเป็นการสมควร รอบ้างบ้างที่สมาชิกจะต้องร่วมมือร่วมใจกันสร้างระบบควบคุมกันเอง ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดตั้งสมาคมขึ้น เป็นต้น ปัจจุบันมีสมาคมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์หลายสมาคม เช่น สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศ สมาคมหนังสือพิมพ์ภาคเหนือ (เชียงใหม่) สมาคมหนังสือพิมพ์ภาคใต้ (สงขลา) และสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

อนึ่ง การกำหนดกฎหมายเกณฑ์จรรยาบรรณขึ้น เป็นหลักปฏิบัติก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะคอยควบคุมตักเตือนให้หนังสือพิมพ์ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีของคนทุกเมื่อ จักวาล

ชาณุวงศ์^{๒๗} ได้เขียนบรรยายรรมณ์หนังสือพิมพ์ไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

- รายงานข่าวด้วยความซื่อตรงและสุภาพ ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
ด้วยประการต่าง ๆ
- เคารพความไว้วางใจใด ๆ ที่ได้รับจากการতিক่อในหน้าที่
- ส่งเสริมภราดรภาพในมวลสมาชิกและตระเวนการถือเอาประ-
โยชน์ของ เพื่อนสมาชิกเป็นของคนโดยไม่ชอบธรรม
- ไม่เห็นแก่ประ โยชน์ส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่และรับสินจ้าง
รางวัลหรือผลประโยชน์ใด ๆ อันเป็นเครื่องจูงใจให้ไม่เคารพ
หน้าที่และอาชีพ
- ปฏิบัติการให้ไ้มาซึ่งข่าว ภาพ และเอกสารต่าง ๆ ด้วยวิธีการ
อันชอบธรรม
- แสดงตนว่าเป็นผู้แทนหนังสือพิมพ์ก่อนจะสัม ภาษณ์บุคคลใดบุคคล
หนึ่งด้วยความมุ่งหมายจะนำ เรื่องนั้น ๆ มาพิมพ์โฆษณา
- รักษาและส่งเสริมเกียรติคุณและชื่อเสียงแห่งความเป็นนักรหนังสือ
พิมพ์ไว้อย่างดี

๒.๒.๕ หนังสือพิมพ์โรงเรียน

หนังสือพิมพ์โรงเรียน เป็นหนังสือพิมพ์ประเภทหนึ่งซึ่งนักเรียนผู้สนใจ
อาสาจัดทำขึ้นโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา เสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหว เฉพาะภายใน
โรงเรียน ขนาดเล็กเพราะทุนรอนมีจำกัด พิมพ์ออกจำหน่ายแก่สมาชิกในโรงเรียน
นั้น ๆ หนังสือพิมพ์โรงเรียนมีความสำคัญทั้งแก่โรงเรียนและนักเรียนเป็นอเนกประ-
การ จึงสมควรที่โรงเรียนต่าง ๆ จะได้จัดให้มีขึ้น เพราะนอกจากจะทำให้ให้นักเรียน

^{๒๗}จักรวาล ชาณุวงศ์, โลกนหนังสือพิมพ์, (พระนคร : สุจินต์การพิมพ์,
๒๕๐๕), หน้า ๒๔๕ - ๒๕๐

เกิดความภาคภูมิใจในสถาบันของตนแล้ว ยังจะช่วยส่งเสริมความเป็นอยู่ของนักเรียน
ในโรงเรียนให้ชีวิตชีวายิ่งขึ้น และถ้าหากตั้งใจทำให้ได้มาตรฐานแล้ว คณะผู้จัดทำ
จะมีประสบการณ์ในงานหนังสือพิมพ์เพียงพอที่จะเป็นผลประจำปี ให้ปีการทำหนังสือพิมพ์
เป็นอาชีพได้ในอนาคต

กิติมา ขลาบนเคระ^{๒๔} ได้เขียนเรื่องหนังสือพิมพ์โรงเรียนไว้ในวารสาร
อุปกรณ์การศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

หนังสือพิมพ์โรงเรียนมีหน้าที่แถลงข่าว เฉพาะของสถาบันนั้นแห่งเดียว ลีลา
การเขียนและการพิมพ์ต่างจากหนังสือพิมพ์ธรรมดาทั่วไป กล่าวคือ มีขนาดเล็ก ปกติมี
๔ หน้า หรืออาจจะเป็น ๒ - ๔ หน้าก็ได้ แต่ละหน้าประกอบด้วยคอลัมน์ ๓ - ๔
ช่อง ขนาดยาวประมาณ ๔ นิ้ว กำหนดเวลาออกแล้วแต่จะเห็นสมควร แต่ไม่ใช่ออก
ทุกวันอย่างเช่นหนังสือพิมพ์อาชีพ

นโยบายของหนังสือพิมพ์โรงเรียนเพื่อร่วมมือกับคนทุกคนและทุกแผนกในโรง
เรียน เพื่อฝึกให้คณะผู้จัดทำมีน้ำใจหนักแน่นและเป็นนักกีฬา มีความคิดริเริ่ม ทำ
หน้าที่เป็นปากเสียงของโรงเรียน ไม่หลงบทรามใจ ๆ ที่เป็นเหตุทำให้ชื่อเสียงของ
โรงเรียนเสื่อมลงไป ทำงานเพื่อหมู่คณะเป็นสำคัญ ไม่ล้อเลียนกันในเรื่องส่วนตัว
รายงานข่าวตามความเป็นจริง และเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ใจกล้ารับผิดชอบ
และที่สำคัญที่สุดคือใช้ภาษาให้ถูกต้องเป็นตัวอย่างที่ดีได้

เนื้อเรื่องในหนังสือพิมพ์โรงเรียน ส่วนมากเป็นข่าวในโรงเรียน ถ้าเป็น
เรื่องราวก็ให้เน้นหนักในเรื่องที่จะให้นักเรียนได้ใช้ความคิด เช่น บทบรรณาธิการ
การสัมภาษณ์ คอลัมน์ชวนหัว หน้าศิษย์เก่า ถกขบปัญหา และแนะนำหนังสือหรือวารรณ
คดี เป็นต้น เรื่องเหล่านี้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ครูใหญ่ ครูผู้ปกครอง ครูกีฬา

^{๒๔}กิติมา ขลาบนเคระ, "หนังสือพิมพ์โรงเรียน", วารสารอุปกรณ์การ
ศึกษา, ๕ (กันยายน - ตุลาคม, ๒๕๐๖), หน้า ๓๓๖ - ๓๔๐

ครูผู้ดูแลห้องอาหาร ครูที่ปรึกษาของชุมนุมต่าง ๆ ครูประจำชั้น ครูหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ ครูที่ปรึกษานักเรียน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดโรงเรียน กรรมการสภานักเรียน กรรมการสมาคมนักเรียนเก่าและกรรมการสมาคมครู-ผู้ปกครอง เป็นต้น

การจัดทำหนังสือพิมพ์โรงเรียน จะต้องทำให้เข้ามาตรฐาน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนทุกประการ จึงจำเป็นต้องมีครูเป็นที่ปรึกษา คณะผู้จัดทำควรจะได้รับภารกิจมาก่อนอย่างน้อยหนึ่ง ภาคเรียน และเพื่อป้องกันการขลุกขลักในด้านการจัดทำ ควรจะมีคณะผู้จัดทำสำรองไว้อีกชุดหนึ่งต่างหาก

ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์โรงเรียนมีหลายประการ เช่น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจโรงเรียนของตนได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดความสามัคคีในโรงเรียน กระตุ้นให้คณะผู้แทนนักเรียนทำหน้าที่ให้ดีและถูกต้อง ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและฝึกทักษะในด้านเกี่ยวกับภาษาเหล่านี้ เป็นต้น

การจัดทำหนังสือพิมพ์โรงเรียนมีปัญหาที่ค่อนข้างประสมหลายประการ เช่น บุคคลากรจะต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในกิจการงานหนังสือพิมพ์พอสมควร การจำหน่ายจะต้องให้ทั่วถึงนักเรียนทุกคน อย่าเปิดโอกาสให้ขอยืมกันอ่านได้ เรื่องที่จะนำลงทุกเรื่องจะต้องมีสาระและเฟี้ยวพร้อมด้วยคุณค่าในหลักวิชาการ บทความทางการเมืองและข้อเขียนที่มีเจตนาร้ายแฝงอยู่ ไม่ควรนำลงตีพิมพ์ ควรออกให้ทันตามกำหนดเวลา หนังสือพิมพ์โรงเรียนจะมีคุณค่ายิ่งขึ้นถ้าหากครูสามารถจัดสอนวิชาการหนังสือพิมพ์ขึ้นในโรงเรียน

๒.๓ หนังสือพิมพ์ของไทย

๒.๓.๑ หนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๓

เดิมไทยเรามีอักษรใช้กันอยู่ ๒ ชนิดคือ อักษรขอมและอักษรมอญ พ.ศ. ๑๘๖๖ พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิจเห็นว่า อักษรเหล่านั้นไม่สะดวก

แก่การเขียน ครั้นจะใช้แต่เฉพาะอักษรขอมล้วน ๆ ก็ไม่เป็นการสมควร พระองค์
จึงไต่ทรงคิดประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น คนไทยในลานช้าง ลานนาไทย อุษยชา ลาว
เวียงจันทร์ หลวงพระบาง ต่างก็รับอักษรพร้อมกันตามค่าแห่งไปใช้

พจนานุกรมไทย หรือพจนานุกรมภาษาไทยแห่งกรุงสุโขทัย เช่นเดียวกับ ใค้บันทึกหนึ่ง-
สี่โคตรภูมิพระร่วงหรือโคตรภูมิโกตา กล่าวถึงนรก สวรรค์ มนุษย์ เมื่อประมาณ พ.ศ.
๑๕๐๓ คอมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาโดยเฉพาะในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช การ
ศึกษาไทยเจริญขึ้น ตัวหนังสือไทยก็ได้รับการแก้ไขให้ง่ายขึ้น เป็นรูปตัวหนังสือเหมือน
ปัจจุบัน พระมหาราชครูแต่งหนังสือจินดามณีซึ่งเป็นหนังสือที่กล่าวถึง อักษร พยัญชนะ
สระ วิถีสมอักษรและวิธีแต่งกาพย์กลอน หนังสือเหล่านี้ใช้เขียนตัวบรจในสมคชอย
และใช้เหล็กแหลมจารึกลงในใบลาน การพิมพ์หนังสืออย่างเช่นในสมัยปัจจุบันนี้ยัง
ไม่มี เพิ่งจะมีขึ้นเป็นครั้งแรกในรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง คือเมื่อประ-
มาณปี พ.ศ. ๒๓๗๑

นายร้อยเอก เจมส์โลว์ (Captain James Low) ชาวอังกฤษ ซึ่งเป็น
ลูกจ้างของรัฐบาลอังกฤษ ทำงานในประเทศอินเดียนแล้ว ได้ถูกส่งไปราชการอยู่ที่
เกาะหมาก (Penang) ประเทศมาเลเซีย ที่นั่นเขาได้พยายามศึกษาราชการไทย
จนแตกฉาน และได้คิดประดิษฐ์แบบตัวอักษรไทยสำหรับตีพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ
ประมาณปี พ.ศ. ๒๓๗๑ แล้วนำไปพลอยู่ที่เมืองบังกลาในประเทศอินเดียน เสร็จแล้ว
นำไปเก็บไว้ที่สิงคโปร์ เจมส์โลว์ ได้ใจรักพิมพ์หนังสือไวชากภสสำหรับ
ให้ฝรั่งเรียนภาษาไทย นับ เป็นหนังสือพิมพ์เล่มแรกที่พิมพ์ขึ้นด้วยตัวพิมพ์ไทยที่หล่อ
ด้วยโลหะ

พ.ศ. ๒๓๗๔ พวกมิชชันนารีอเมริกันที่เข้ามาสอบสวนศาสนาคริสต์ในกรุงเทพฯ
จะใคร่แจกหนังสือสอนศาสนาเป็นภาษาไทย จึงไปขอซื้อตัวพิมพ์ที่นายร้อยเอกเจมส์โลว์
สร้างไว้ไม่พิมพ์หนังสือสอนศาสนาที่เมืองสิงคโปร์ แล้วส่งเข้ามาแจกที่กรุงเทพฯ

พ.ศ. ๒๓๗๕ มิชชันนารีอเมริกันอีกคนหนึ่งชื่อ เรเวอเรนท โอบินสัน
(Reverend Robinson) ได้นำเครื่องพิมพ์เข้ามาตั้งที่ตำบลกุฎจีน ได้รับซื้อตัว

พิมพ์อักษรไทยของนายร้อยเอกเจมส์โลว์ ใช้พิมพ์หนังสือสอนศาสนาแจกแก่ประชาชน

พ.ศ. ๒๓๘๐ หมอบลัดเลย์ (Dr. D. B. Bradley) มิชชันนารีอเมริกันคนหนึ่งได้ไปปรับปรุงตัวพิมพ์ไทยขึ้นใหม่ให้สวยงาม แล้วส่งไปหล่อที่เมืองนอก หมอบลัดเลย์ได้ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ตำบลสำเเพง เรียกว่า "โรงพิมพ์อเมริกา" พ.ศ. ๒๓๘๔ หมอบลัดเลย์สามารถหล่อตัวพิมพ์ขึ้นได้เองในประเทศไทย และตัวพิมพ์ของหมอบลัดเลย์นั้นเองซึ่งก่อรูปเป็นพื้นฐานการพิมพ์สมัยใหม่

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๓๘๖ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ภัทรวังโรงพิมพ์ของหมอบลัดเลย์พิมพ์นามประกาศห้ามสูบฝิ่นเป็นใบปลิว จำนวน ๔,๐๐๐ ฉบับ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๓๘๕ หมอบลัดเลย์ได้พิมพ์ปฏิทินภาษาไทยขึ้นเป็นครั้งแรก

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๓๘๗ หมอบลัดเลย์ออกหนังสือพิมพ์ชื่อ "บางกอกเรคคอร์ด" (Bangkok Recorder) เป็นหนังสือพิมพ์รายักษ์ นับเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่พิมพ์ในไทยและเป็นภาษาไทย พิมพ์ครั้งละไป่เกิน ๑๕๐ ฉบับ พิมพ์อยู่ได้เพียงปีเดียวก็ต้องเลิก ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๔๐๓ จึงได้เริ่มพิมพ์ใหม่เป็นรายเดือน แต่สองปีต่อมาต้องเลิกอีก

พ.ศ. ๒๓๘๑ มิชชันนารีอเมริกันอีกคนหนึ่งชื่อ แซลมวาล จอห์นสมิท (Samuel John Smith) ตั้งโรงพิมพ์ขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ตำบลบางคอแหลม พิมพ์หนังสือเรื่องต่าง ๆ ออกจำหน่ายขายดีมาก

วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๐๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงผนวชอยู่ ภัทรวังสั่งเครื่องพิมพ์มาตั้งที่วัดบวรนิเวศวิหาร นับเป็นโรงพิมพ์แห่งแรกของไทย ทรงพิมพ์หนังสือสอนพระพุทธศาสนาเป็นภาษามคธ

๒.๓.๒ หนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๔

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๐๒ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงพิมพ์หลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวังเรียกว่า "โรงพิมพ์อักษรพิมพ์การ" หรือ "โรงพิมพ์หลวง" ตั้งอยู่

ทรงพระที่นั่งภาคมาศจารุญ ทรงพิมพ์หนังสือราชกิจจานุเบกษา (Royal Gazette) พิมพ์อยู่ได้ปีเดียวก็หยุด มาเริ่มพิมพ์ใหม่อีกเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๑๗ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และยังคงพิมพ์เป็นหนังสือราชการอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้

วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๑๑ หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกทีออกในประเทศไทยถือกำเนิดขึ้น ชื่อ "ไซแอมเดลี แอดเวอร์ไทเซอร์" (Siam Daily Advertiser) ซึ่งหมอสมิทและหมอแอนดรูส์ (John Smith, Thomas S. Andrews) คนอเมริกันชาวอเมริกันเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น ในตอนแรกเป็นหนังสือพิมพ์แผ่นเดียว มีข่าวเกี่ยวกับเรือและสินค้าเข้าออก ต่อมามีโฆษณาสินค้า ข่าวการตาย และข่าวเกี่ยวกับชาวต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย พิมพ์ที่เก็บเป็นภาษาอังกฤษล้วน แต่พอออกได้สามเดือนก็เริ่มโฆษณาภาษาไทย แต่ต่อมาก็มีข้อความทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยคู่กันไป พิมพ์ออกอยู่ได้ ๑๐ ปี ก็ต้องเลิกกิจการ

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีหนังสือพิมพ์อื่นอีก ๒ ฉบับ คือ ราชกิจจานุเบกษา บางกอกรีคอร์ดเดอร์ สยามไทมส์ (Siam Time) บางกอกเพรส (Bangkok Press) สยามวีคลี่โมนิเตอร์ (Siam Weekly Monitor) และบางกอกซัมมารี (Bangkok Summary) หนังสือ ๕ ฉบับหลังออกเป็นรายเดือนบ้าง รายปักษ์บ้าง และรายสัปดาห์บ้าง และส่วนมากออกเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งก็ต้องเลิกกันไป

๒.๓.๓ หนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๕

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับแรกของคนไทยเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๑๔ ชื่อว่า "คอร์ท" (Court) เป็นผลงานของเจ้านายเชื้อพระวงศ์ ๑๑ พระองค์ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อหนังสือนี้เสียใหม่จาก "คอร์ท" เป็น "ข่าวราชการ" เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๕ และเลิกลงไปในนั้นเอง รวมทั้งสิ้นออกได้จำนวน ๕๓๖ ฉบับ

จำนวนหนังสือพิมพ์ที่ออกในรัชกาลที่ ๕ มีจำนวน ๕๔ ชนิด^{๒๘} คือ รายวัน ๑๔ ชนิด (ภาษาไทย ๔ ชนิด และภาษาอังกฤษ ๑๐ ชนิด) รายสัปดาห์ ๑๔ ชนิด (ภาษาไทย ๔ ชนิด และภาษาอังกฤษ ๑๐ ชนิด) รายบimens ๗ ชนิด และรายเดือน ๑๙ ชนิด

ในสมัยนี้กิจการหนังสือไทยศึกษาก็ มีนักวิพากษ์วิจารณ์ปากกล้าอยู่หลายท่าน แต่ที่ขึ้นชื่อว่าปากคมอย่างกรรไกรและกล้าพูดตรงไปตรงมาไม่เกรงกลัวผู้ใดมีอยู่ด้วยกัน ๒ ท่าน คือ ท.ว.ส. วัฒนโก และ ก.ศ.ร. กุหลาบ ท.ว.ส. วัฒนโก เขียนบทความหนักไปทางปรัชญาการเมือง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๕๖ เขาถูกจำคุกเนื่องจากบทวิจารณ์ของเขารุนแรงเกินไป นับว่าเขาเป็นนักหนังสือพิมพ์คนแรกของเมืองไทยที่ถูกจำคุก

๒.๓.๔ หนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๖

กิจการหนังสือและการอักษรศาสตร์เจริญขึ้น กิจการของหนังสือพิมพ์ที่พลอยเจริญก้าวหน้าไปด้วย ในสมัยนี้หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ รายบimens รวบทศ รายเดือน และรายสาม เดือนเพิ่มมากขึ้นจาก ๕๔ ฉบับ เป็น ๑๓๐ ฉบับ^{๒๙} ชาวต่างประเทศได้ เริ่มออกหนังสือพิมพ์ภาษาของตนเองกันอย่างแพร่หลาย และบางฉบับก็เป็นปากเสียงให้กับรัฐบาลประเทศของตนเอง

หนังสือพิมพ์ในสมัยนี้มีสิทธิเสรีภาพอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และกำลังทรงฝึกนิสัยคนไทยให้เป็นนักประชาธิปไตยด้วย แต่เนื่องจากเกิดคลื่นนิยมประมาทขึ้น

^{๒๘} สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร, ประวัติเหตุการณ์, (พระนคร: โรงพิมพ์บ้านฟ้าพิทบา, ๒๔๑๐) หน้า ๓

^{๒๙} โอภาส เสวีกุล, สารคดีเมืองไทย, (พระนคร: สำนักพิมพ์ไอเดียน-บุ๊คส์ไตร์, ๒๔๑๒), หน้า ๕๓

หลายราย เพราะข้อความในหนังสือพิมพ์ ฉะนั้นในปี พ.ศ.๒๔๖๕ จึงเกิดพระราชบัญญัติสมุค เอกสารและหนังสือพิมพ์ขึ้น ซึ่งบังคับให้หนังสือพิมพ์ทุกฉบับมีเจ้าของและบรรณาธิการผู้รับผิดชอบหากเกิดคดีขึ้น

๒.๓.๕ หนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๗

ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเป็นต้นมา กิจกรรมหนังสือพิมพ์ก็ได้เจริญยิ่งขึ้น ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ออกหนังสือพิมพ์แข่งขันกันอย่างมากมาย หนังสือพิมพ์บางฉบับออกเพียงระยะสั้นก็เลิกกิจการไป เกิดเรื่องหมิ่นประมาทขึ้นมอบบ ๆ แต่หาตัวบรรณาธิการไม่ค่อยพบ เพราะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไม่ใจตัวบรรณาธิการที่แท้จริง เป็นเพียงผู้รับจ้างเจ้าของหนังสือพิมพ์สำหรับรับผิดชอบในคดีอาญาเมื่อเหตุเกิดฟ้องร้องกันขึ้น ผู้มีเงินมักใช้หนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือสำหรับประชาติประหารผู้ที่เขาเกลียดชัง ฐานะของหนังสือพิมพ์จึงเสื่อมความนิยมลงไปทุกที ดังนั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ จึงได้เกิดมีพระราชบัญญัติสมุคเอกสารหนังสือพิมพ์ใหม่ เพื่อควบคุมการหนังสือพิมพ์ของไทยให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม เพราะเหตุว่าสมัยนี้เป็นสมัยการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนชาวซึ่งในสิทธิเสรีภาพของคน ใครที่จะแสดงออกซึ่งความคิดเห็น จึงเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้จำนวนหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้นถึง ๑๖๖ ฉบับ

๒.๓.๖ หนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๘

ในสมัยรัชกาลที่ ๘ นี้ มีหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์และรายอื่นๆ อีกเกิดขึ้นอีกหลายฉบับ แต่จำนวนที่แท้จริงนั้นไม่ทราบว่ามีเท่าไรเพราะไม่มีชื่อในทะเบียน ในสมัยนี้หนังสือพิมพ์ส่วนมากมักไปในทางการเมือง ครั้นพอเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้น หนังสือพิมพ์ส่วนมากก็ต้องหยุดชะงักหรือเลิกกิจการไป ทั้งนี้เนื่องจากอุปสรรคต่าง ๆ เช่น กระดาษเป็นต้นราคาแพงและขาดตลาด ครั้นพอสงครามสงบลง การหนังสือก็เริ่มฟื้นตัวขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง และได้เจริญขึ้นตามลำดับตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่

๒.๓.๗ หนังสือพิมพ์ในสมัยปัจจุบัน

หนังสือพิมพ์ของไทยในปัจจุบัน เจ้าของเป็นบุคคลและบริษัทเป็นธุรกิจการค้าเพื่อผลกำไร หนังสือพิมพ์รายวันเกือบทั้งหมดพิมพ์ในกรุงเทพฯ มีจำนวน ๑๗ ฉบับ เป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาจีน จำนวนจำหน่ายทั้งหมดประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ฉบับต่อวัน "ข่าวพาณิชย์" เป็นของราชการซึ่งดำเนินการโดยกรมสนเทศกระทรวงเศรษฐการ นอกนั้นเป็นของเอกชน หนังสือพิมพ์รายวันเข้าข้างฉบับสามารถส่งถึงลูกค้าทางจังหวัดได้ภายในวันเดียว ส่วนหนังสือพิมพ์รายวันบ้างจะถึงลูกค้าในต่างจังหวัดก็บางเร็วก็ในวันรุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์รายวัน "ไทยรัฐ" มีจำนวนจำหน่ายสูงสุด และรองลงไปได้แก่ "เดลินิวส์" ในด้านจำนวนจำหน่ายที่แท้จริงมักจะถือเป็นการลับเจ้าของไม่ค่อยเปิดเผย

องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติได้กำหนดมาตรฐานค่าสุดไว้ว่า ประเทศหนึ่งควรมีหนังสือพิมพ์รายวัน ๑ ฉบับต่อพลเมือง ๑๐ คน ถาลองเปรียบเทียบกับมาตรฐานอันนี้แล้ว จะเห็นว่าประเทศไทยยังค้อยกว่าอีกหลายประเทศ และยังต่ำกว่ามาตรฐานค่าสุดขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติอยู่มาก กล่าวคือ ปัจจุบันไทยมีหนังสือพิมพ์รายวันเฉลี่ยเพียง ๑ ฉบับต่อพลเมือง ๕.๕๐ คน เท่านั้น

ความแพร่หลายของหนังสือพิมพ์รายวันโดยเฉลี่ย

มาตรฐานค่าสุดของยูเนสโก	๑ ฉบับต่อประชาชน	๑๐ คน
สหรัฐอเมริกา	๑ ฉบับต่อประชาชน	๓ คน
เยอรมันตะวันตก	๑ ฉบับต่อประชาชน	๓.๒ คน
อังกฤษ	๑ ฉบับต่อประชาชน	๓.๕ คน
ญี่ปุ่น	๑ ฉบับต่อประชาชน	๓.๘ คน
ไทย	๑ ฉบับต่อประชาชน	๕.๕๐ คน

หนังสือพิมพ์ต่างจังหวัดส่วนมากไม่ใช่หนังสือพิมพ์รายวัน มักนิยมออกพร้อม
กับผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นส่วนมาก เสนอผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล
ข่าวในท้องถิ่นนั้นๆ และจากจังหวัดใกล้เคียง บางฉบับเน้นหนักไปในทางวรรณคดี :
เรื่องสั้นหรือบทประพันธ์มากกว่าข่าวแท้ ๆ หนังสือพิมพ์ต่างจังหวัดในปัจจุบันมีอยู่
ประมาณ ๒๔ ฉบับ^{๓๑}

นอกจากหนังสือพิมพ์รายวันแล้วในจังหวัดพระนครและธนบุรียังมีหนังสือพิมพ์
ภาษาไทยรายสัปดาห์อีกจำนวน ๑๔ ชนิด ภาษาไทยรายทศ ๓ ชนิด ภาษาไทยราย
บัณฑิต ๕ ชนิด ภาษาอังกฤษรายสัปดาห์ ๑ ชนิด และภาษาไทยรายเดือนอีก ๑๓ ชนิด^{๓๒}

กิจการหนังสือพิมพ์ของไทยได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ จำนวนผู้อ่านทวีมาก
ขึ้น เครื่องอุปกรณการพิมพ์มีมากทั้งปริมาณและคุณภาพ จากรายงานเกี่ยวกับการใช้
จ่ายในค่านี้อาคารชนซึ่งตกประมาณปีละ ๒๗๐ ล้านบาท^{๓๓} เป็นค่าใช้จ่ายในค่านี้นหนังสือ
พิมพ์เสียถึง ๒๐ ล้านบาท นับเป็นที่สอง รองจากการใช้จ่ายเกี่ยวกับวิทยุกระจาย-
เสียง แล่งข่าวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงราชการเปิดมากขึ้น นักหนังสือพิมพ์
เองมีการศึกษาดีขึ้น มีสถาบันให้การศึกษเกี่ยวกับวิชานี้ในประเทศถึงขั้นปริญญาตรี
ถึง ๒ แห่ง คือ แผนกวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และแผนกสื่อสารมวลชน
และการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันยัง
ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหลายฝ่ายและหลายวิธีด้วยกัน เช่นการจัดให้มีการ
แจกรางวัลแก่หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวดีที่สุดในรอบปี ลงบทความที่ดีที่สุดในรอบปี ภาพข่าว

^{๓๑}กรมประชาสัมพันธ์ กองการข่าว, "บัญชีรายชื่อหนังสือพิมพ์", (๒๕๑๐)

^{๓๒}ดูภาคผนวก ข. หน้า ๑๑๔ ของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

^{๓๓}คณะรัฐมนตรี, ประเทศไทย, (พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี,
รัฐมนตรี, ๒๕๑๑-๒๕๑๒), หน้า ๗ ๒๖

ที่ดีที่สุดในรอบปี สาระคดีที่สำคัญที่สุดในรอบปี ซึ่งได้ทำคดีต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว การเชิญนักหนังสือพิมพ์ที่ราชอาณาจักรมาสัมมนาหรือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ก็เป็นกิจกรรมอีกอย่างหนึ่งที่เป็นไปเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมหนังสือพิมพ์ให้สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ให้ได้ดีที่สุด